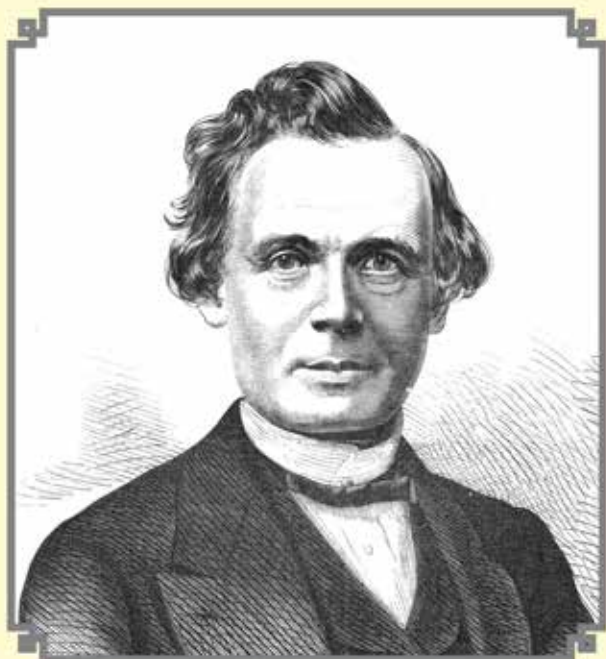

Biografisk text från 1885

Arkeologen
Jens Jacob
Worsaae

Biografi:

Arkeolog Jens Jacob Worsaae

– Återutgivning av text från 1885

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-153-7

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

Den här e-boken handlar om arkeologen J.A.A. Worsaaes död. Dansken var en av 1800-talets mest inflytelserika forskare och hans påverkan märks än i dag inom arkeologin.

Den här dödsrunan över arkeologen Jens Jacob Asmussen Worsaae publicerades direkt efter hans död i augusti 1885. Texten publicerades i den svenska tidskriften "Svenska Familj-Journalen".

Du får framför allt läsa om Worsaaes kvaliteter som person och som forskare.

Arkeologen J.A.A. Worsaae är mest känd för sina tidiga teorier om de arkeologiska tidsperioderna. Han var bland annat först att dela upp både stenåldern och järnåldern i flera olika delar.

Många av Worsaaes teorier inom fornforskningen används än i dag av arkeologer över hela världen.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Biografi: Jens Jacob Worsaae

Den här texten publicerades ursprungligen år 1885 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Jens Jacob Asmussen Worsaae". Texten publicerades anonymt.

Den 15 Augusti detta år afslöt den man, hvilkens namn här ofvan tecknats, i döden sin berömda lifsgerning. Med honom, som var född den 14 Mars 1821, förlorade Danmark en af sina mest betydande samtida personligheter, den nordiska fornforskningen en af sina ypperste idkare och förnämste målsmän.

Grundläggaren af det Oldnordiska och det Ethnografiska museet i Köpenhamn, den som samlare af fornsaker högst för-tjente Thomsen, som bar titeln konferensråd, hade i Worsaae sin ifrigaste och snillrikaste lärjunge, som därför ock var sjelfskrifven att upptaga lärarens fallande mantel. Han fullbordade äfven, hvad under den förres tid påbörjats, han ordnade, hvad som redan blifvit samladt, men han beskref också och han fortfor att samla. Nästan otaliga äro de skrifter, han utgifvit, och det är hufvudsakligen hans verksamhet, som lyft den danska — och såmedelst den nordiska — fornforskningen till en he-

dersplats inom den arkeologiska vetenskapen.

Vid tjugotvå års ålder utgaf han sin första skrift: "Danmarks Oldtid, oplyst ved Oldsager og Gravhøje"; detta arbete väckte uppmärksamhet ej blott i Danmark, utan bar, öfversatt till engelska och tyska, författarens namn till andra land. Derefter följde en rad af arbeten: "Runamo og Braavallaslaget", "Blekingske Minnesmærker fra Hedenhold", "Danevirke" och "Danebrog", "De Danske og Nordmændene i England, Skotland og Irland", "Den Danske Erobring af England og Normandiet", "Danmarks tidligeste bebyggelse", "Den jyske Halvö og dens Fortidsminder", "Nordens Forhistorie", med många fler, af hvilka en del på tyska språket.

År 1847 utnämnd till inspektor för fornminnesmärkena i Danmark, bereste han landsbygden och egnade i främsta rummet sin håg åt vikingatiden och företog vidsträckta resor för sina studier i denna riktning. År 1855 nämndes han till docent med professors titel i nordisk fornforskning vid Köpenhamns universitet.

Tio år derefter, vid Thomsens död, tillträdde han befattningen som chef för Oldnordiska och Ethnografiska museet i Köpenhamn, äfvensom för samlingarna på Rosenborg, hvarjämnte han var direktör för de antiqvariska minnesmärkenas bevarande. I det berömda danska Oldskrifts-sällskapet var han den lifgifvande kraften, på samma gång som den ledande anden. Och i hvarje sällskap med syften, beslätgade med hans eget lifsmål, och i hvarje företag i sådan riktning deltog han eggande och rådande, alltid verksam, alltid beredd till uppoffring och arbete.

Det har blifvit sagdt och bör ej ens i denna korta erinran om hans lif och gerning förbigås, att hans beredvillighet i det hänseendet gick alldeles för långt, för att han med nog samlad kraft skulle kunna egna

sig åt något särskildt, men ingen har kunnat säga annat, än att han med synnerlig förtjenst och berömmelse fullgjort åtagna värf, ja, fullgjort dem med ett intresse, en sakkunskap, en talang och en humanitet, som ytterst sällan träffas förenade i så genomgående grad, som hos honom.

Ett särskildt utmärkande drag hos den lärde mannen var just hans humana väsen. Förbindligheten och älskvärldheten i hans personliga uppträdande kunde svårligen öfverträffas. Med en viss betydelsefull grimas blef han någon gång kallad den lärde "hofmannen", hvarmed man ville framhålla smidigheten i hans sätt; men var han i den bemärkelsen "hofman", så var han det alltigenom, från början till slut, ständigt lika och mot alla lika. Allra förbindligast var han dock mot dem, som på något sätt visade intresse för hans vetenskap — och detta drag, som med sig förenade en hög grad af hjälpsamhet, gjorde honom personligt i högsta måtto af hållen och värderad.

I den lärda verlden var han länge räknad bland stormännen och utmärkelser af många slag kommo honom till del. Så blef han ock kallad till sin konungs rådsbord som kultusminister, men den uppgiften lemnade han efter ett år och återgick till sina forskningar och sin älsklingsverksamhet att sprida ljus öfver gångna tider. Vid arkeologiska kongresser och naturforskaremöten var han lifligt uppmärksam och spelade en framstående roll. Hans ståtliga figur bidrog redan att göra honom bemärkt; hans prydliga vältalighet och sakrika föredrag fängslade alla. I rastlös verksamhet och i förmåga att kunna medhinna otroligt mycket skall han alltid äfven stå som ett manande exempel.

J. J. A. Worsaae.

Viktiga ord och personer

Runamo.

Klippa utanför Bräkne-Hoby som man länge trodde var en runristning – men som bara var sprucken.

Skill, Edward.

[1831–1873] Brittisk konstnär verksam i Sverige och USA. Arbetade till största delen för vecko-tidningen Ny Illustrerad Tidning med träsnitt.

Thomsen, Christian Jürgensen.

[1788–1865] Dansk arkeolog som bland annat skapade världens första etnografiska museum. Är mest känd för att ha bevisat den arkeologiska tredelningen.

Worsaae, Jens Jacob.

[1821–1885] Dansk historiker och arkeolog som bland annat var chef för Nationalmuseet i Köpenhamn samt kulturminister i den danska regeringen 1874–1875.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulla patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)